2025/1134

4.6.2025

NÕUKOGU OTSUS (Euratom) 2025/1134,

22. mai 2025,

millega võetakse vastu Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks rakendatav, Petteni tihevooreaktorit käsitlev täiendav teadusprogramm aastateks 2024-2027

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 7,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

pärast konsulteerimist teadus- ja tehnikakomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) Petteni tihevooreaktor on olnud oluline ressurss ühenduse teadusuuringutes, mis käsitlevad materjaliteadust ja katsetamist, tuumameditsiini ja reaktorite ohutust tuumaenergia valdkonnas.

(2) Ühenduse tihevooreaktori käitamist on toetatud mitme täiendava teadusprogrammiga. Viimane täiendav teadusprogramm, mis kehtestati nõukogu otsusega (Euratom) 2020/960 [1] neljaks aastaks, lõppes 31. detsembril 2023.

(3) Võttes arvesse asjaolu, et tihevooreaktor on jätkuvalt oluline ühenduse teadusuuringute taristu asendamatu osana sellistes valdkondades nagu tuumareaktorite ohutuse suurendamine, tervishoid (sealhulgas meditsiiniliste isotoopide väljatöötamine meditsiiniuurinuteks), tuumasüntees, alusuuringud, koolitused ja jäätmekäitlus, sealhulgas võimalus uurida tuumkütuste ohutust Euroopa huvidele vastavates reaktorisüsteemides kasutamiseks, tuleks jätkata tihevooreaktori toetamist täiendava teadusprogrammi alusel kuni 2027. aasta lõpuni.

(4) Konkreetsest huvist tihevooreaktori kiiritusvõime vastu on tuumauuringute ja -konsultatsioonide rühm (*Nuclear Research and Consultancy Group V.O.F*, edaspidi „NRG“) ning tuuma- ja alternatiivenergia komissariaat (*Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives*, edaspidi „CEA“) ehk vastavalt Madalmaade ja Prantsusmaa rakendusasutused nõustunud rahastama kogu aastateks 2024–2027 ette nähtud tihevooreaktorit käsitlevat täiendavat teadusprogrammi osamaksete kaudu, mis kantakse sihtotstarbelise välistuluna liidu üldeelarvesse.

(5) Kõnealustest osamaksetest tuleks rahastada tihevooreaktori käitamist, et toetada uurimisprogrammi ning tihevooreaktori tavapärast käitamist ja korrapärast hooldust. Kui NRG esitab Madalmaade reguleerivale asutusele ametliku teate reaktori lõpliku seiskamise kohta enne ohutu konserveerimise seisundi väljakuulutamist, tuleks peatada kõik tasumisele kuuluvad maksed ning komisjoni esitatud rahastamisnõuded.

(6) Täiendavate teadusprogrammide vahelise järjepidevuse huvides ning aastateks 2024–2027 ette nähtud tihevooreaktorit käsitleva täiendava teadusprogrammi tõrgeteta toimimise tagamiseks tuleks käesolevat otsust kohaldada tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2024.

(7) Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogu esitas oma eelneva arvamuse [2] vastavalt komisjoni otsuse 96/282/Euratom [3] artikli 4 lõikele 2,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

---

[1] Nõukogu 29. juuni 2020. aasta otsus (Euratom) 2020/960 Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt Euroopa Aatomienergiaühenduse jaoks rakendatava tihevooreaktori täiendava teadusprogrammi (ajavahemikuks 2020–2023) vastuvõtmise kohta (ELT L 211, 3.7.2020, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/960/oj).

[2] 7. novembri 2024. aasta arvamus.

[3] Komisjoni 10. aprilli 1996. aasta otsus nr 96/282/Euratom Teadusuuringute Ühiskeskuse ümberkorraldamise kohta (EÜT L 107, 30.4.1996, lk 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/1996/282/oj).

Artikkel 1

Võetakse vastu Petteni tihevooreaktori käitamist käsitlev täiendav teadusprogramm (edaspidi „programm“), mille eesmärgid on esitatud I lisas ja mis kestab neli aastat alates 1. jaanuarist 2024.

Artikkel 2

Programmi elluviimise kulud (hinnanguliselt 26 815 000 eurot) kaetakse täielikult Madalmaade ja Prantsusmaa osamaksetest, mis tehakse vastavalt tuumauuringute ja -konsultatsioonide rühma (*Nuclear Research and Consultancy Group V.O.F,* edaspidi „NRG“) ning tuuma- ja alternatiivenergia komissariaadi (*Commissariat à l'énergie atomique et aux énergies alternatives,* edaspidi „CEA“) kaudu. Kõnealuste summade jaotus on toodud II lisas. Selliseid osamakseid käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2024/2509 ([4]) artikli 21 lõike 2 punktiga a.

Artikkel 3

1. Programmi juhtimise eest vastutab komisjon. Selleks kasutab ta Teadusuuringute Ühiskeskuse teenuseid.

2. Komisjon hoiab Teadusuuringute Ühiskeskuse juhatajate nõukogu kursis programmi rakendamisega.

Artikkel 4

Kui NRG esitab Madalmaade reguleerivale asutusele ametliku teate tihevooreaktori lõpliku seiskamise kohta enne ohutu konserveerimise seisundi väljakuulutamist, peatatakse Madalmaade ja Prantsusmaa kohustus teha vastavalt NRG ja CEA kaudu edasisi osamakseid ning käesolevast otsusest tulenevad komisjoni esitatud rahastamisnõuded.

Artikkel 5

Komisjon esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule lõpparuande käesoleva otsuse rakendamise kohta pärast seda, kui tihevooreaktorit käsitlev täiendav teadusprogramm on lõppenud.

Artikkel 6

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas.*

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024.

Artikkel 7

Käesolev otsus on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel, 22. mai 2025

Nõukogu nimel

eesistuja

M. BARANOWSKI

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

I LISA

TEADUSLIKUD JA TEHNILISED EESMÄRGID

Programmi põhieesmärgid on järgmised:

1) ohutu ja usaldusväärne käitamine, et tagada neutronivoo kättesaadavus katse-eesmärkidel;

2) tihevooreaktori tõhusa kasutamise võimaldamine teadusasutustele mitmes valdkonnas: tuumareaktorite ohutuse suurendamine, tervis (sealhulgas meditsiiniliste isotoopide väljatöötamine), termotuumasüntees, alusuuringud ja koolitused ning jäätmekäitlus, sealhulgas võimalus uurida tuumkütuste kasutamise ohutust Euroopa huvidele vastavates reaktorisüsteemides.

II LISA

OSAMAKSETE JAOTUS

Programmi osamaksed tasuvad Madalmaad ja Prantsusmaa.

Osamaksed jaotuvad järgmiselt:

Madalmaad: 26 215 000 eurot;

Prantsusmaa: 600 000 eurot;

kokku: 26 815 000 eurot.

Kõnealused osamaksed tasutakse liidu üldeelarvesse ja assigneeritakse programmile. Osa programmi alusel tasutud osamaksetest võib vastavalt osamakseid maksvate liikmesriikide ja komisjoni vahel kokku lepitavale tööprogrammile kasutada selliste kulude katmiseks, mis tekkisid seoses kõrgvooreaktori käitamisega 2024. aastal.

Kõnealused osamaksed on kindlaks määratud ning neid ei vaadata läbi, kui muutuvad käitamise, hoolduse või dekomissioneerimise kulud.